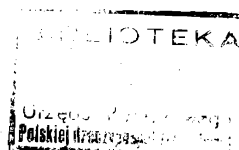

5 marca 1927 r.

2

2

URZĄD PATENTOWY

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

OPIIS PATENTOWY *F41f 23/16*

Nr 5064.

Kl. 72 c 18.

Aktiengesellschaft vormals Skodawerke
(Pilzno, Czechosłowacja).

Połączone z tarczą obrotową podłoże działowe o kształcie skrzynki.

Zgłoszono 17 marca 1921 r.

Udzielono 29 maja 1926 r.

Pierwszeństwo: 25 czerwca 1917 r. (Austria).

Przedmiot wynalazku stanowi podłoże działowe o kształcie skrzynki wraz z ustawioną na nim i częściowo albo całkiem wpuszczoną weń tarczą obrotową, dającą możliwość obracać dział o 360° , przyczem w celu łatwiejszego przewozu zarówno tarcza obrotowa, jak i podłoże mogą być podzielone na kilka części tak, że każdą oddzielną część podłoża wraz z przynależną do niej częścią tarczy obrotowej można przewozić osobno.

Kwestja fundamentu czyli podłoża dział, dla dział, które nie strzelają wprost z pojazdu, na którym się je przewozi, zatem dla dział cięższego kalibru, bywa rozwiązywana w najrozmaitszy sposób.

Najbardziej znanym jest sposób usadowienia dział, przy którym z betonowego

fundamentu tworzy się podłoże, a na tym podłożu ustawia się dopiero dział na tarczy obrotowej, albo na sworzniu środkowym przy zastosowaniu toru kołowego z szyn lub płyt do ślizgania.

Ten typ podłoża ma tę wadę, że wykonanie jego wymaga wiele czasu. Jest ono także bardzo drogie, gdyż przy każdej zmianie pozycji trzeba budować nowe podłoże. Poza tem, co się tyczy czasu, potrzebnego do wykonania takiego podłoża, to już samo betonowanie trwa dość długo; stwardnienie świeżo betonowanego podłoża wymaga nawet przy zastosowaniu szybko chwytającego materiału, całego szeregu dni. Jeżeli zatem, co się często zdarza w praktyce, zależy na tem, aby po obraniu pozycji można było w jak najprędszym czasie z niej już strzelać,

to przy podłożu betonowym jest to wogóle niemożliwym. Dalej wyzyskanie działa jest przy podobnym podłożu słabem, gdyż właśnie z powodu wspomnianych wyżej trudności zmienia się pozycję tylko rzadko.

Inny sposób usadowienia działa polega na tem, że podłoże wykonywa się z drzewa, mianowicie robi się kratę z belek, na której ustawia się działo za pośrednictwem tarczy obrotowej lub sworzniła środkowego i toru kołowego z szyn albo płyt, po których ślizga się łożo.

Ten typ podłoża wymaga mniej czasu do wykonania go niż typ poprzedni, jest także tańszym, gdyż nie potrzeba go każdym razem na nowo wykonywać, ma jednak pomimo tego wiele wad. Aby mianowicie nadać kracie drewnianej potrzebną moc, trzeba poszczególne belki podłoża dobrze spoić na wręby i skrócić śrubami. Ten rodzaj połączenia pociąga za sobą to, że tylko bardzo mała ilość belek może pozostawać zawsze w połączeniu z sobą, wskutek czego przy przewożeniu podłoża trzeba je rozłożyć na wiele poszczególnych części, które dopiero na miejscu wykonania znowu łączy się z sobą i ześrubowuje. Drzewo poza tem pracuje ciągle, szczególnie podczas niepogody, a ponieważ zęby i dziury na śruby muszą przy składaniu dokładnie zgadzać się z sobą, więc składanie podłoża celem ustawienia działa i rozkładanie przy zdejmowaniu napotyka zawsze trudności. Dalszą wadą jest także to, że dotychczas było można w belkach, które są przy wystrzale wystawione na parcie w kierunku poziomym, wykonywać wręby tylko w jednym kierunku. O ile by te wręby w belkach były wykonane w dwóch prostopadłych do siebie kierunkach, to trudności przy składaniu podłoża, wspomniane powyżej, wzrosłyby do tego stopnia, że praktyczne zastosowanie takiego podłoża w praktyce byłoby wątpliwem. Wskutek tego zakres, w którym można pokręcać działo, dla dział, które wytwarzają duże parcie poziome, lecz małe ciśnienie pionowe, to jest

dla dział o torze płaskim, jest niewielkim, gdyż z takich dział można strzelać tylko o 20° w prawo i w lewo od głównego kierunku strzału. Wreszcie podłoża drewniane silnie niszczą się w użyciu i dlatego ich długotrwałość jest nieznaczna.

Przedmiotem niniejszego wynalazku jest podłoże wraz z tarczą obrotową, które nie ma poprzednio wspomnianych wad.

Podłoże to stanowi nitowana skrzynia, która może mieć także kształt bębna. Zastosowanie konstrukcji nitowanej umożliwia, przy wielkiej mocy we wszystkich kierunkach, otrzymanie względnie niewielkiej wagi podłoża. W tej skrzyni znajduje się wpuszczona całkowicie lub częściowo zależnie od rodzaju działa, albo też tylko osadzona na niej tarcza obrotowa, na której ustawia się właściwe działo. Przy mniejszych działach łożo ich może stanowić z powyższą tarczą jedną całość. Tarcza obrotowa i podłoże tworzą zatem jedną organiczną całość, wstawianą w stanie już złożonym, w przygotowany na miejscu ustawienia działa dół w ziemi. Ustawienie więc podłoża sprowadza się zatem do tego, że opuszcza się w ziemię kompletną skrzynię wraz ze znajdującą się na niej tarczą obrotową, czyli że wykonanie fundamentu nie wymaga względnie wiele czasu; to samo dotyczy naturalnie wyjmowania podłoża z ziemi przy usuwaniu działa. Ponieważ takie podłoże kształtu skrzyni ma wielką wytrzymałość we wszystkich kierunkach, tarcza zaś obrotowa pozwala pokręcać działo o dowolny kąt, więc przy zastosowaniu takich podłoży można działo obracać o całe 360° .

Zastosowanie takiego niepodzielnego podłoża w jednym kawałku jest możliwem tylko do pewnych granic. Granicę stanowi z jednej strony ciężar najwyższy, jaki można przewozić po drogach, z drugiej zaś strony także profil przepustów oraz innych budowli, ograniczających szerokość i wysokość przewożonych części.

W takich wypadkach, które zawsze mają

miejsce przy działach wielkiego kalibru, w myśl niniejszego wynalazku podłoże, a wraz z nim i tarcza obrotowa, dzieli się na dwie lub kilka części. Płaszczyznami podziału są pionowe płaszczyzny, przechodzące jednocześnie i przez skrzynię podłoża i przez tarczę obrotową. Przy przewożeniu każda część podłoża otrzymuje odpowiadającą jej część tarczy obrotowej, którą się przytwierdza do niej w jakikolwiek sposób. Na miejscu ustawienia działu zdejmuje się te poszczególne części z pojazdów, na których się je przewoziło i skręca się z sobą śrubami. Połączenie zarówno części podłoża, jak i części tarczy obrotowej, można bez zarzutu skutecznie zapomocą śrub, nie zachodzą bowiem tu te trudności, jak przy podłożu drewnianem, mianowicie podatność drzewa i wrażliwość jego na zmianę pogody. Skręcone części stanowią więc po ześrubowaniu jedną całość, do której wszystko to się odnosi, co powiedziano poprzednio o fundamentach jednolitych. Jedyna różnica polega na tem, że przed opuszczeniem podłoża wdół w ziemi trzeba poszczególne części ze sobą ześrubować, ta jednak praca zabiera bardzo mało czasu. To samo dotyczy wyjmowania podłoża. Naprzód wyjmuje się zdół w ziemi podłoże, jako jedną całość, a następnie rozkręca się je na poszczególne części i ładuje na pojazdy celem przewiezienia na inne miejsce.

Na rysunku *b* oznacza podłoże, *d*—tarczę obrotową, *k*—tor kulkowy, zapomocą którego jest osadzona tarcza obrotowa w podłożu. Zamiast kulek można oczywiście zastosować wałki lub inne odpowiednie urządzenia. Otwory na śruby w płaszczyznach podziału podłoża są oznaczone przez *m*, a także otwory w płaszczyznach podziału tarczy obrotowej przez *n*. Zapomocą śrub dopasowanych do tych otworów dokonywa się połączenie obu połówek podłoża i tarczy obrotowej.

Fig. 1 przedstawia widok powierzchni działowej jednej połowy podłoża i połowy

tarczy obrotowej, fig. 2—przekrój przez środek tarczy obrotowej prostopadłe do płaszczyzny podziału. Na fig. 2 zaznaczone jest także przez *1* położenie łoża na podłożu. Fig. 3 przedstawia rzut poziomy, przy czem tarcza obrotowa przedstawiona jest w położeniu, jakie ona zajmie podczas przewożenia w dwu połowach podłoża czyli w położeniu, kiedy płaszczyzny podziału podłoża i tarczy obrotowej znajdują się w przedłużeniu jedna drugiej. Położenie oznaczone kreskowano-kropkowaną linią, odpowiada odchyleniu tarczy obrotowej o 60° . Fig. 4 przedstawia połowę podłoża, wraz z osadzoną w niej połową tarczy obrotowej, po załadowaniu na wagon (przy przewożeniu koleją żelazną), aby wykazać w tym specjalnym wypadku konieczność podziału podłoża na dwie części, albowiem jak to uwidacznia rysunek zaledwie połowa podłoża mieści się w granicach obręsu.

Zastrzeżenia patentowe.

1. Przenośne podłoże działowe, znamienne tem, że składa się z nitowanej skrzyni blaszanej, połączonej z dającą się obracać naokoło tarczą obrotową, którą to skrzynię wpuszcza się wdół w ziemię dla podłoża, jako jedną całość.

2. Przenośne podłoże działowe według zastrz. 1, znamienne tem, że o ile względy przewozowe zgóry nakazują podzielenie podłoża, to podział ten następuje w płaszczyźnie pionowej, wspólnej dla podłoża i tarczy obrotowej, wskutek czego można przewozić każdą część tarczy obrotowej w odpowiadającej jej części podłoża, zabezpieczając ją jedynie zapomocą przymocowania w jakikolwiek sposób przed obrotem się wewnątrz tej części podłoża.

Aktiengesellschaft
vormals Skoda-Werke.

Zastępca: M. Kryzan,
rzecznik patentowy.

Fig. 1

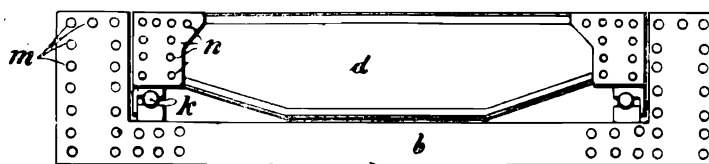

Fig. 2

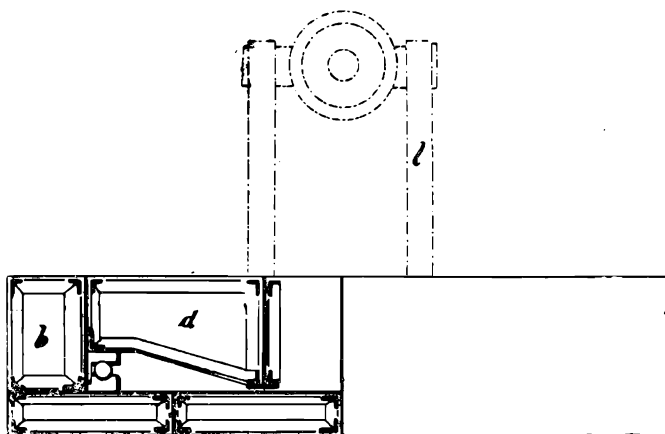

Fig. 3

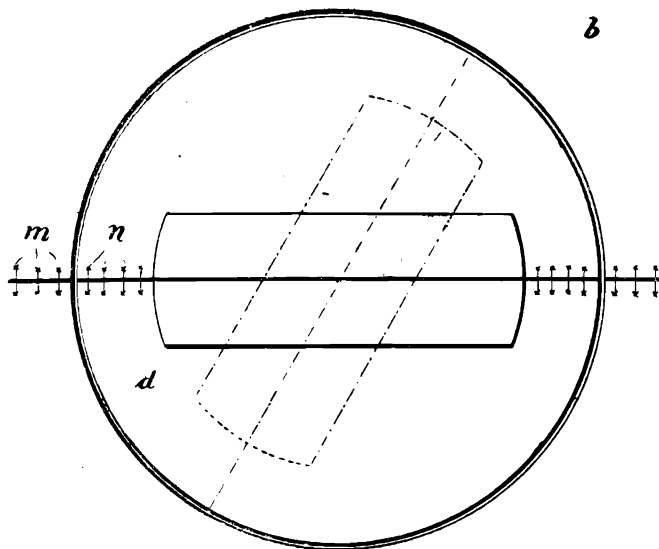

Fig. 4

